

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

18 septembrie 2014*

„Mărci — Directiva 89/104/CEE — Articolul 3 alineatul (1) litera (e) — Refuz sau nulitate a înregistrării — Marcă tridimensională — Scaun pentru copii reglabil «Tripp Trapp» — Semn constituit exclusiv din forma impusă de natura produsului — Semn constituit din forma care dă valoare substanțială produsului”

În cauza C-205/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Hoge Raad der Nederlanden (Țările de Jos), prin decizia din 12 aprilie 2013, primită de Curte la 18 aprilie 2013, în procedura

Hauck GmbH & Co. KG

împotriva

Stokke A/S,

Stokke Nederland BV,

Peter Opsvik,

Peter Opsvik A/S,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, și domnii J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis (raportor), J.-C. Bonichot și A. Arabadjiev, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 26 februarie 2014,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Hauck GmbH & Co. KG, de S. Klos, de A. A. Quaedvlieg și de S. A. Hoogcarspel, avocaten;
- pentru Stokke A/S, Stokke Nederland BV, Peter Opsvik și Peter Opsvik A/S, de T. Cohen Jehoram și de R. Sjoerdsma, avocaten;

* Limba de procedură: neerlandeza.

- pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Kemper, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de M. Salvatorelli, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, de B. Czech și de J. Fałdyga, în calitate de agenți;
- pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes și de R. Solnado Cruz, în calitate de agenți;
- pentru guvernul Regatului Unit, de M. Holt, în calitate de agent, și de N. Saunders, barrister;
- pentru Comisia Europeană, de F. W. Bulst și de F. Wilman, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 mai 2014,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 3 alineatul (1) litera (e) din Prima directivă 89/104/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci (JO 1989, L 40, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 92, denumită în continuare „Directiva privind mărcile”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Hauck GmbH & Co. KG, societate de drept german (denumită în continuare „Hauck”), pe de o parte, și Stokke A/S, Stokke Nederland BV, Peter Opsvik și Peter Opsvik A/S (denumiți în continuare împreună „Stokke și alții”), pe de altă parte, cu privire la o cerere de anulare a mărcii Benelux a unui semn care are forma unui scaun pentru copii comercializat de Stokke și alții.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 3 alineatul (1) litera (e) din Directiva privind mărcile, intitulat „Motivele de refuz sau de nulitate”, prevede:

„Sunt refuzate înregistrării sau pot să fie declarate nule, dacă sunt înregistrate:

[...]

(e) semnele constituite exclusiv:

- din forma impusă de chiar natura produsului;
- din forma produsului necesară obținerii unui rezultat tehnic;
- din forma care dă valoare substanțială produsului.”

Convenția Benelux

- 4 Articolul 2.1 alineatul (2) din Convenția Benelux în materie de proprietate intelectuală (mărci și desene sau modele industriale), semnată la Haga la 25 februarie 2005 și intrată în vigoare la 1 septembrie 2006, prevede:

„Semne susceptibile să constituie o marcă Benelux:

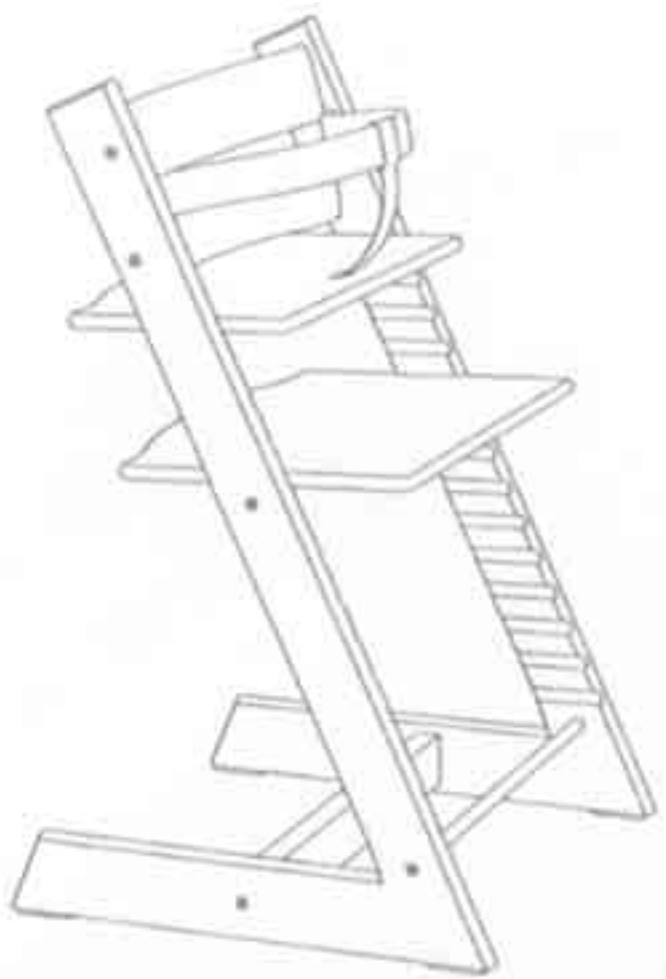
[...]

2. Cu toate acestea, nu pot fi considerate mărci semnele constituite exclusiv din forma care este impusă de chiar natura produsului, care dă valoare substanțială produsului sau care este necesară obținerii unui rezultat tehnic.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 5 Domnul Opsvik a proiectat un scaun pentru copii denumit „Tripp Trapp”. Acest scaun este format din montanți oblici pe care sunt fixate toate elementele scaunului, precum și din montanți și din lonjeroane în formă de „L”, care îi conferă, potrivit instanței de trimitere, un nivel ridicat de originalitate. Designul acestui scaun a fost premiat de mai multe ori, a făcut obiectul unor mențiuni elogioase și a fost expus în muzee. Începând cu anul 1972, scaunele „Tripp Trapp” au fost introduse pe piața de Stokke și alții, în special pe piața scandinavă și, din anul 1995, pe piața olandeză.
- 6 Hauck fabrică, distribuie și vinde articole pentru copii, printre care se numără două scaune pe care le denumește „Alpha” și „Beta”.

- 7 La 8 mai 1998, Stokke A/S a depus la Oficiul pentru Proprietate Intelectuală al Benelux o cerere de înregistrare a unei mărci tridimensionale având aspectul scaunului pentru copii „Tripp Trapp”. Marca a fost înregistrată pe numele acestora pentru „scaune, în special scaune pentru copii” și privește forma reprezentată mai jos:

- 8 În Germania, în cadrul unei alte proceduri între Stokke și alții, pe de o parte, și Hauck, pe de altă parte, Oberlandesgericht Hamburg a admis, printr-o hotărâre care a dobândit putere de lucru judecat, că scaunul „Tripp Trapp” beneficiază de protecție în temeiul dreptului german de autor și că scaunul „Alpha” încalcă această protecție.
- 9 În Țările de Jos, Stokke și alții au formulat o acțiune la Rechtbank 's-Gravenhage, susținând că fabricarea și comercializarea de către Hauck a scaunelor „Alpha” și „Beta” încalca drepturile de autor privind scaunul „Tripp Trapp”, precum și marca sa Benelux, și au solicitat daune interese pentru o astfel de încălcare. În apărare, Hauck a formulat o cerere reconvențională de anulare a mărcii Benelux Tripp Trapp înregistrate de Stokke A/S.
- 10 Rechtbank 's-Gravenhage a admis în mare parte cererile formulate de Stokke și alții în măsura în care acestea erau întemeiate pe drepturile lor de exploatare. Totuși, această instanță a admis cererea de anulare a mărcii menționate.

- 11 Hauck a declarat apel împotriva acestei decizii la Gerechtshof te's-Gravenhage (Țările de Jos). În hotărârea sa, instanța a considerat că scaunul „Tripp Trapp” face obiectul unei protecții în temeiul dreptului de autor și că efectele acestei protecții erau aplicabile și în privința scaunelor „Alpha” și „Beta”. Prin urmare, Gerechtshof te's-Gravenhage a concluzionat că, între anii 1986 și 1999, Hauck încălcă drepturile de autor deținute de Stokke și alții.
- 12 Cu toate acestea, Gerechtshof te's-Gravenhage a apreciat că aspectul atractiv al scaunului „Tripp Trapp” dă valoare substanțială produsului în cauză și că forma sa este determinată de însăși natura produsului, și anume un scaun pentru copii sigur, confortabil și de calitate. Astfel, potrivit Gerechtshof te's-Gravenhage, marca în litigiu este un semn constituit exclusiv dintr-o formă care intră sub incidența motivelor de refuz sau de nulitate prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (e) prima și a treia liniuță din Directiva privind mărcile. Prin urmare, această instanță a statuat că Rechtbank's-Gravenhage anulase în mod întemeiat marca tridimensională menționată.
- 13 Hauck a formulat recurs la Hoge Raad der Nederlanden împotriva hotărârii Gerechtshof te's-Gravenhage, iar Stokke și alții au introdus un recurs incident în cadrul acestei proceduri. Hoge Raad der Nederlanden a respins recursul, însă consideră că recursul incident implică o interpretare a dispozițiilor articolului 3 alineatul (1) litera (e) din Directiva privind mărcile, la care nu s-a răspuns până în prezent în jurisprudența Curții.
- 14 În aceste condiții, Hoge Raad der Nederlanden a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
  - „1) a) Motivul de refuz sau de nulitate prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (e) [prima liniuță din Directiva privind mărcile], potrivit căruia mărcile [tridimensionale] nu pot fi constituite exclusiv din forma unui produs, care este impusă chiar de natura produsului, se referă la o formă care este indispensabilă pentru funcționalitatea unui produs sau poate fi vorba despre o astfel de formă deja dacă produsul dispune de una sau mai multe caracteristici funcționale esențiale pe care consumatorul le-ar putea căuta și la produsele concurenților?
  - b) Cum trebuie interpretată această prevedere în cazul în care nu se aplică niciuna dintre cele două variante?
  - 2) a) Motivul de refuz sau de nulitate a înregistrării prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (e) [a treia liniuță din Directiva privind mărcile], conform căruia mărcile [tridimensionale] nu trebuie să fie constituite exclusiv dintr-o formă care dă valoare substanțială produsului, se referă la motivul (sau la motivele) care a stat la baza deciziei de a cumpăra a publicului vizat?
  - b) În sensul prevederii menționate, «forma care dă valoare substanțială produsului» există doar atunci când, în comparație cu restul valorilor (de exemplu siguranță, confort și calitate a materialului în cazul scaunelor pentru copii), această formă trebuie considerată ca valoarea predominantă, cea mai importantă, sau poate fi vorba despre o astfel de formă și atunci când, pe lângă această valoare, produsul dispune și de alte valori, care trebuie considerate, de asemenea, substanțiale?
  - c) Pentru răspunsul la întrebările 2 litera a) și 2 litera b), este decisivă opinia majorității publicului vizat sau instanțele pot statua că opinia unei părți a publicului este suficientă pentru a aprecia valoarea în cauză ca fiind «substanțială», în sensul prevederii menționate mai sus?
  - d) În cazul unui răspuns la întrebarea 2 litera c) în sensul menționat la final: ce dimensiune trebuie să aibă respectiva parte a publicului?

- 3) Articolul 3 alineatul (1) din Directiva [privind mărcile] trebuie interpretat în sensul că motivul de excludere prevăzut [la litera] (e) există *mutatis mutandis* când marca [tridimensională] cuprinde un semn căruia i se aplică [prima liniuță] și care intră în rest sub incidența [celeia de a treia liniuțe]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 15 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) litera (e) prima liniuță din Directiva privind mărcile trebuie interpretat în sensul că motivul de refuz al înregistrării prevăzut la această dispoziție poate fi aplicat doar unui semn constituit exclusiv dintr-o formă indispensabilă funcției unui produs sau și unui semn constituit exclusiv dintr-o formă care prezintă una sau mai multe caracteristici de utilizare esențiale ale acestui produs, pe care consumatorul le poate eventual căuta la produsele concurenților.
- 16 Potrivit acestei dispoziții, semnele constituite exclusiv din forma impusă de chiar natura produsului sunt refuzate la înregistrare sau pot să fie declarate nule, dacă sunt înregistrate.
- 17 Curtea a statuat deja că diferitele motive de refuz al înregistrării menționate la articolul 3 din Directiva privind mărcile trebuie interpretate în lumina interesului general care se află la baza fiecăruia dintre ele (a se vedea în acest sens Hotărârea Windsurfing Chiemsee, C-108/97 și C-109/97, EU:C:1999:230, punctele 25-27, precum și Hotărârea Philips, C-299/99, EU:C:2002:377, punctul 77).
- 18 În această privință, în ceea ce privește cea de a doua liniuță a articolului 3 alineatul (1) litera (e) din Directiva privind mărcile, Curtea a afirmat că rațiunea motivelor de refuz al înregistrării prevăzute la această dispoziție constă în a evita ca protecția dreptului mărcilor să confere titularului său un monopol asupra unor soluții tehnice sau caracteristici utilitare ale unui produs, susceptibile să fie căutate de utilizator la produsele concurenților [Hotărârea Philips, EU:C:2002:377, punctul 78, și, în ceea ce privește articolul 7 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (CE) nr. 40/94 al Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO 1994, L 11, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146), dispoziție care este în esență identică cu articolul 3 alineatul (1) litera (e) din Directiva privind mărcile, Hotărârea Lego Juris/OAPI, C-48/09 P, EU:C:2010:516, punctul 43].
- 19 Obiectivul imediat al interdicției de a înregistra formele pur funcționale, prevăzută la articolul 3 alineatul (1) litera (e) a doua liniuță din Directiva privind mărcile, sau care dau o valoare substanțială produsului, în sensul celeia de a treia liniuțe a acestei dispoziții, este de a evita ca dreptul exclusiv și permanent pe care îl conferă o marcă să poată servi la perpetuarea, nelimitată în timp, a altor drepturi pe care legiuitorul Uniunii a dorit să le supună unor termene de preempțiune (a se vedea în acest sens Hotărârea Lego Juris/OAPI, EU:C:2010:516, punctul 45).
- 20 Astfel cum a arătat avocatul general la punctele 28 și 54 din concluzii, trebuie constatat că motivul de refuz al înregistrării prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (e) prima liniuță din Directiva privind mărcile urmărește același obiectiv ca cel urmărit prin a doua și a treia liniuță ale acestei dispoziții și că, în consecință, această primă liniuță trebuie să primească o interpretare concordantă.
- 21 În consecință, o aplicare corectă a articolului 3 alineatul (1) litera (e) prima liniuță din Directiva privind mărcile presupune ca caracteristicile esențiale ale semnului în cauză, și anume elementele cele mai importante ale acestuia, să fie identificate în mod corespunzător de la caz la caz, pe baza impresiei globale pe care o degajează semnul sau pe baza unei examinări succesive a fiecăruia dintre elementele constitutive ale acestui semn (a se vedea în acest sens Hotărârea Lego Juris/OAPI, EU:C:2010:516, punctele 68-70).

- 22 În această privință, trebuie subliniat că motivul de refuz al înregistrării de la articolul 3 alineatul (1) litera (e) prima liniuță din Directiva privind mărcile nu poate fi aplicat în cazul în care cererea de înregistrare ca marcă privește o formă a unui produs în care un alt element, precum un element ornamental sau fantezist, care nu este inerent funcției generice a produsului, are un rol important sau esențial (a se vedea în acest sens Hotărârea Lego Juris/OAPI, EU:C:2010:516, punctele 52 și 72).
- 23 Astfel, o interpretare a primei liniuțe a dispoziției menționate potrivit căreia aceasta s-ar aplica numai unor semne constituite exclusiv din forme indispensabile funcției produsului în cauză, care nu lasă producătorului în cauză nicio marjă pentru un aport personal esențial, nu ar permite motivului de refuz, prevăzut la această liniuță, să își îndeplinească pe deplin obiectivul.
- 24 În acest sens, o asemenea interpretare ar limita acest motiv de refuz la produsele denumite „naturale”, care nu au un substitut, sau la produsele denumite „reglementate”, a căror formă este prevăzută de norme, deși semnele constituite din forme care rezultă din astfel de produse nu ar putea, în orice caz, să fie înregistrate din cauza lipsei de caracter distinctiv.
- 25 Dimpotrivă, pentru aplicarea motivului de refuz prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (e) prima liniuță din Directiva privind mărcile, trebuie să se țină seama de faptul că noțiunea „forma impusă de chiar natura produsului” presupune că și formelor ale căror caracteristici esențiale sunt inerente funcției sau funcțiilor generice ale acestui produs ar trebui, în principiu, să le fie refuzată înregistrarea.
- 26 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 58 din concluzii, înregistrarea acestor caracteristici în favoarea unui singur operator economic ar priva întreprinderile concurente de posibilitatea de a da produselor lor o formă care ar fi utilă pentru utilizarea produselor menționate. În plus, trebuie să se constate că este vorba de caracteristici esențiale pe care consumatorul le va putea căuta la produsele concurenților dat fiind că aceste produse urmăresc să îndeplinească o funcție identică sau similară.
- 27 În consecință, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 3 alineatul (1) litera (e) prima liniuță din Directiva privind mărcile trebuie interpretat în sensul că motivul de refuz al înregistrării prevăzut la această dispoziție poate fi aplicat unui semn constituit exclusiv din forma unui produs care prezintă una sau mai multe caracteristici de utilizare esențiale și inerente funcției sau funcțiilor generice ale acestui produs, pe care consumatorul le poate eventual căuta la produsele concurenților.

Cu privire la a doua întrebare

- 28 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) litera (e) a treia liniuță din Directiva privind mărcile trebuie interpretat în sensul că motivul de refuz al înregistrării prevăzut la această dispoziție poate fi aplicat unui semn constituit exclusiv din forma unui produs care prezintă mai multe caracteristici care îi pot conferi diferite valori substanțiale și dacă, cu ocazia acestei aprecieri, trebuie să se țină seama de percepția publicului țintă cu privire la forma produsului.
- 29 Rezultă din decizia de trimitere că îndoielile pe care le-a exprimat Hoge Raad der Nederlanden în ceea ce privește interpretarea dispoziției menționate își au originea în împrejurarea că, în opinia sa, forma scaunului „Tripp Trapp” conferă acestui scaun o valoare estetică importantă, cu toate că, în același timp, produsul respectiv prezintă alte caracteristici, de securitate, de confort și de calitate care îi conferă valori esențiale funcției sale.
- 30 În această privință, faptul de a considera că forma dă valoare substanțială produsului nu exclude ca și alte caracteristici ale produsului să îi poată conferi acestuia o valoare importantă.

- 31 Astfel, obiectivul de a evita ca dreptul exclusiv și permanent pe care îl conferă o marcă să poată servi la perpetuarea, nelimitată în timp, a altor drepturi pe care legiuitorul Uniunii a dorit să le supună unor termene de preempțiune impune, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 85 din concluzii, ca aplicarea celei de a treia liniuțe a articolului 3 alineatul (1) litera (e) din Directiva privind mărcile să nu fie exclusă în mod automat în cazul în care produsul în discuție îndeplinește, pe lângă funcția sa estetică, și alte funcții esențiale.
- 32 Astfel, noțiunea „forma care dă valoare substanțială produsului” nu poate fi limitată numai la forma unor produse care au exclusiv o valoare artistică sau ornamentală, cu riscul de a nu acoperi produsele care, pe lângă un element estetic important, au și caracteristici funcționale esențiale. În acest din urmă caz, dreptul conferit de marcă titularului său ar acorda un monopol asupra caracteristicilor esențiale ale produselor, ceea ce ar împiedica motivul respectiv de refuz să își îndeplinească pe deplin obiectivul.
- 33 În plus, în ceea ce privește incidența publicului țintă, Curtea a arătat că, spre deosebire de ipoteza prevăzută la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Directiva privind mărcile, în care percepția publicului țintă trebuie obligatoriu luată în considerare, deoarece este esențială pentru a stabili dacă semnul depus în vederea înregistrării ca marcă permite să se distingă produsele sau serviciile vizate ca provenind de la o întreprindere determinată, o astfel de obligație nu poate fi impusă în cadrul alineatului (1) litera (e) al articolului menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea Lego Juris/OAPI, EU:C:2010:516, punctul 75).
- 34 Percepția prezumată a semnului de către consumatorul mediu nu este un element decisiv în cadrul aplicării motivului de refuz prevăzut la a treia liniuță a acestei din urmă dispoziții, ci poate constitui, cel mult, un element de apreciere util pentru autoritatea competentă atunci când aceasta identifică caracteristicile esențiale ale semnului (a se vedea în acest sens Hotărârea Lego Juris/OAPI, EU:C:2010:516, punctul 76).
- 35 În această privință, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 93 din concluzii, pot fi luate în considerare alte elemente de apreciere, precum natura categoriei produselor în discuție, valoarea artistică a formei în cauză, caracterul ei diferit în raport cu celelalte forme uzuale pe respectiva piață, diferența considerabilă de preț în comparație cu produse similare sau elaborarea unei strategii de comercializare care subliniază în principal caracteristicile estetice ale respectivului produs.
- 36 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 3 alineatul (1) litera (e) a treia liniuță din Directiva privind mărcile trebuie interpretat în sensul că motivul de refuz al înregistrării prevăzut la această dispoziție poate fi aplicat unui semn constituit exclusiv din forma unui produs care are mai multe caracteristici care îi pot conferi diferite valori substanțiale. Percepția formei produsului de către publicul țintă nu constituie decât unul dintre elementele de apreciere pentru stabilirea aplicabilității motivului de refuz în discuție.

Cu privire la a treia întrebare

- 37 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) litera (e) din Directiva privind mărcile trebuie interpretat în sensul că motivele de refuz al înregistrării prevăzute la prima și la a treia liniuță ale acestei dispoziții pot fi aplicate împreună.
- 38 Potrivit dispoziției menționate, sunt refuzate la înregistrare sau pot să fie declarate nule, dacă sunt înregistrate, semnele constituite exclusiv din forma impusă de chiar natura produsului, din forma produsului necesară obținerii unui rezultat tehnic și din forma care dă valoare substanțială produsului.

- 39 Reiese cu claritate din acest mod de redactare că cele trei motive de refuz al înregistrării prevăzute la dispoziția menționată au o natură autonomă. Astfel, citarea lor succesivă, precum și utilizarea termenului „exclusiv” presupun că fiecare dintre acestea trebuie să se aplice independent de celelalte.
- 40 Astfel, în cazul în care unul singur dintre criteriile prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (e) din Directiva privind mărcile este îndeplinit, semnul constituit exclusiv din forma unui produs sau chiar dintr-o reprezentare grafică a acestei forme nu poate fi înregistrat ca marcă (Hotărârea Philips, EU:C:2002:377, punctul 76, și Hotărârea Benetton Group, C-371/06, EU:C:2007:542, punctul 26 a treia liniuță).
- 41 În această privință, nu are relevanță faptul că acest semn poate fi refuzat în temeiul mai multor motive de refuz, în condițiile în care unul singur dintre aceste motive se aplică pe deplin semnului menționat.
- 42 De altfel, trebuie subliniat că, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 99 din concluzii, obiectivul de interes general care stă la baza aplicării celor trei motive de refuz al înregistrării prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (e) din Directiva privind mărcile împiedică refuzul înregistrării în cazul în care niciunul dintre cele trei motive nu este pe deplin aplicabil.
- 43 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la cea de a treia întrebare că articolul 3 alineatul (1) litera (e) din Directiva privind mărcile trebuie interpretat în sensul că motivele de refuz al înregistrării prevăzute la prima și la a treia liniuță ale acestei dispoziții nu pot fi aplicate împreună.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 44 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

- 1) **Articolul 3 alineatul (1) litera (e) prima liniuță din Prima directivă 89/104/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci trebuie interpretat în sensul că motivul de refuz al înregistrării prevăzut la această dispoziție poate fi aplicat unui semn constituit exclusiv din forma unui produs care prezintă una sau mai multe caracteristici de utilizare esențiale și inerente funcției sau funcțiilor generice ale acestui produs, pe care consumatorul le poate eventual căuta la produsele concurenților.**
- 2) **Articolul 3 alineatul (1) litera (e) a treia liniuță din Prima directivă 89/104 trebuie interpretat în sensul că motivul de refuz al înregistrării prevăzut la această dispoziție poate fi aplicat unui semn constituit exclusiv din forma unui produs care are mai multe caracteristici care îi pot conferi diferite valori substanțiale. Percepția formei produsului de către publicul țintă nu constituie decât unul dintre elementele de apreciere pentru stabilirea aplicabilității motivului de refuz în discuție.**
- 3) **Articolul 3 alineatul (1) litera (e) din Prima directivă 89/104 trebuie interpretat în sensul că motivele de refuz al înregistrării prevăzute la prima și la a treia liniuță ale acestei dispoziții nu pot fi aplicate împreună.**

Semnături